

*Załącznik do uchwały nr 3/2019/2020 Rady Pedagogicznej
Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego
im. Janusza Korczaka w Szymbarku
z dn. 16.09.2019 r.*

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

**w Specjalnym Ośrodku
Szkolno – Wychowawczym
im. Janusza Korczaka w Szymbarku.**

Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (tekst jednolity Dz.U. 2019 poz. 1148).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 60).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018, poz.1647).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r, w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. 2001 nr 61 poz. 624 z późn. zm.).
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 3 kwietnia 2019r., (Dz.U. 2019, poz. 639).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2018, poz. 1679).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2019, poz. 1322).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325)

Wstęp

Rzeczywistość ekonomiczno-społeczna wymusza nowe oczekiwania pracodawców wobec pracowników. Człowiek we współczesnym świecie jest zmuszony wielokrotnie zmieniać zawód, uzupełniać kwalifikacje w poszukiwaniu nowej pracy.

Pracodawcy szczególnie cenią: inicjatywę, zaangażowanie, niezależność, elastyczność, a także dyspozycyjność i umiejętność pracy w zespole. Dlatego należy przygotowywać młodych ludzi do aktywności na rynku pracy, świadomego planowania drogi rozwoju. Zmienia się również charakter relacji między pracodawcą, a pracownikiem. Uczenie się przez całe życie i rozwijanie różnorodnych kompetencji ułatwia dobre funkcjonowanie na rynku pracy.

Wszelkiego rodzaju wybory dotyczące zdobycia wykształcenia czy kwalifikacji zawodowych wymagają świadomości własnych zasobów, znajomości rynku edukacyjnego, świata zawodów i struktury rynku pracy. Dlatego istotnym zadaniem szkoły jest wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjno - zawodowych oraz sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Wymienione potrzeby generują konieczność opracowania Wewnętrzny Szkolny System Doradztwa Zawodowego, który winien zapewnić uczniowi możliwość zdobycia wiedzy m. in. na temat procesu podejmowania racjonalnych decyzji edukacyjno - zawodowych, konsekwencji dokonanych wyborów, metod poszukiwania pracy. Istotną rolę WSDZ jest również wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności konieczne w planowaniu kariery zawodowej, tj.: poznanie własnych zasobów i predyspozycji zawodowych, reguł regulujących rynek pracy i źródeł informacji dotyczących lokalnego rynku pracy oraz trendów ogólnopolskich i europejskich.

Założenia i cele WSDZ

Wewnętrzny Szkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka;
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane według harmonogramu pracy szkoły;
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami, WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Głównym celem WSDZ jest przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia.

Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

Cele szczegółowe

Uczniowie:

- poznają własne predyspozycje zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności; rozwijają umiejętność pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń;
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;

- mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych;
- znają warunki i harmonogram rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.

Rodzice:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu, wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych jego poziomach;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami: zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi itp.;
- włączają się do działań informacyjnych szkoły (np. jako przedstawiciele różnych zawodów).

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów; angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły.

TREŚCI I CZAS REALIZACJI WSDZ

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego:

- na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych;
- podczas indywidualnych rozmów doradczych;
- poprzez udział uczniów w wycieczkach zawodoznawczych, stażach, praktykach, targach, w spotkaniach i imprezach związanych z wyborem dalszej drogi kształcenia oraz planowaniem kariery zawodowej;
- poprzez udział młodzieży w zajęciach pozalekcyjnych i kołach zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności oraz pracach samorządu szkolnego i szkolnego koła wolontariatu.

Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w ośrodku szkolno-wychowawczym.

Dyrektor tworzy warunki do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego, monitoruje efekty ustalonych i podejmowanych działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi kształcenia i kariery zawodowej.

Koordynator doradztwa zawodowego – szkolny doradca zawodowy - bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, przeprowadza indywidualne rozmowy doradcze oraz zajęcia warsztatowe dla młodzieży, gromadzi i udostępnia informacje edukacyjno – zawodowe, scenariusze lekcji, przeprowadza ankietę ewaluacyjną i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Pedagog szkolny diagnozuje potrzeby oraz możliwości uczniów, udziela indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzi zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno - społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kieruje uczniów do specjalistycznych placówek.

Nauczyciele wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, prowadzą zajęcia związane z przygotowaniem młodzieży do podejmowania decyzji edukacyjno – zawodowych oraz planowania kariery zawodowej, rozwijają umiejętności współpracy w grupie, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego i pedagoga szkolnego na konsultacje.

Główne treści przypisane do poszczególnych lat nauki:

Wszyscy nauczyciele w ramach poszczególnych przedmiotów realizują podstawę programową i program nauczania odnosząc się do doradztwa zawodowego. Do zadań nauczycieli należy diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej. Każdy nauczyciel udostępnia uczniom informacje edukacyjno-zawodowe oraz omawia zawody związane z daną dziedziną i realizowanymi hasłami programu nauczania.

Przykłady treści doradczych realizowanych przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów:

- Podstawy przedsiębiorczości – komunikacja interpersonalna, mocne i słabe strony swojej osoby, autoprezentacja, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych oraz do rozmowy kwalifikacyjnej, negocjacje, rynek pracy, zakładanie działalności gospodarczej, biznesplan.
- Języki obce (w tym zawodowe) – słownictwo dotyczące zawodów, rozmowa o pracę, elementy autoprezentacji, słownictwo branżowe.
- WOS i historia – bezrobocie i metody walki z nim, struktura zawodowa ludności, postawy obywatelskie, udział człowieka w życiu społecznym, grupy społeczne i ich rola w społeczeństwie, rozwój polskiego społeczeństwa.
- Język polski – rola pracy w życiu człowieka, trudna praca ludzi na wsi, kultura słowa, komunikacja społeczna, elementy autoprezentacji, redagowanie podań, pism urzędowych, e-maili.

- Informatyka – wysyłanie korespondencji mailowo, tworzenie dokumentów, redagowanie tekstu, sposoby pracy z Internetem – wyszukiwanie informacji, logowanie się do portali oferujących pracę, podstawy tworzenia własnych stron internetowych.
- Przedmioty zawodowe – terminologia branżowa, wiedza i umiejętności niezbędne do wykonywania czynności charakterystycznych dla danego zawód.

Nauczyciel - bibliotekarz gromadzi i udostępnia materiały informacyjne z zakresu doradztwa zawodowego.

Opiekunowie Samorządu Uczniowskiego oraz Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży „Po To Jesteśmy” działające przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Szymbarku udzielając pomocy w realizacji zadań.

Rodzice uczniów współpracują w realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Instytucje wspierające doradcę zawodowego, nauczycieli, wychowawców, rodziców, uczniów:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówki Doskonalenia Nauczycieli.

Formy pracy doradczej adresowane do uczniów:

- badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety);
- zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, rozwijające umiejętności autoprezentacji i rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcami, radzenie sobie ze stresem;
- zajęcia uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny) oraz przygotowania do tego, jak zostać przedsiębiorcą;
- udostępnianie informacji o zawodach, o szkołach, rynku pracy (lokalnym, krajowym, w UE), o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, obowiązującym prawie pracy;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie dni otwartych w ramach święta szkoły (prezentacja i promocja oferty edukacyjnej);
- udzielanie indywidualnych porad w podjęciu decyzji edukacyjnej i zawodowej;
- rozwijanie przedsiębiorczości uczniów poprzez włączanie ich w organizację imprez szkolnych, praca uczniów w szkolnych mini przedsiębiorstwach, udział w projektach;
- organizowanie wycieczek na targi edukacyjne, do zakładów pracy, szkół, biur karier itp.

Obszary działań

Szkoła Podstawowa Specjalna

- Integracja zespołu klasowego.
- Umiejętność współdziałania w grupie.
- Kształtowanie właściwych relacji społecznych.
- Komunikacja interpersonalna.
- Kształtowanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów Zapoznanie ze światem zawodów.
- Ukazywanie pracy jako wartości.
- Zwracane uwagi na zależność między nauką, a możliwością zdobycia wymarzonego zawodu.
- Podnoszenie samooceny.
- Rozwijanie zainteresowań.
- Zapoznanie się z ofertą szkół ponadpodstawowych.

Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna

- Rynek pracy- krajowy i europejski, bezrobocie.
- Aktywne metody poszukiwania pracy.
- Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych.
- Autoprezentacja i rozmowa kwalifikacyjna.
- Prawo pracy/ obowiązki i prawa pracowników, rodzaje umów o pracę, świadczenia pracownicze, adaptacja młodego pracownika do pierwszej pracy.
- Cechy dobrego pracownika, kwalifikacje i kompetencje zawodowe.
- Staże zagraniczne, praktyki zawodowe.
- Uświadamianie uczniom istoty egzaminu zawodowego.
- Ukazanie dalszych możliwości kształcenie i podnoszenia kwalifikacji.
- Rola i zadania Powiatowego Urzędu Pracy.

Szkoła Specjalna Przynosząca do Pracy

- Pogłębianie wiedzy na temat swoich zainteresowań, słabych i mocnych stron, predyspozycji zawodowych.
- Komunikacja interpersonalna.
- Umiejętność współdziałania w grupie.
- Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem.
- Praca jako wartość.
- Sposoby poszukiwania pracy.
- Autoprezentacja i rozmowa kwalifikacyjna.
- Dokumenty aplikacyjne.
- Ukazywanie możliwości znalezienia zatrudnienia.
- Ukazanie dalszych możliwości kształcenie i podnoszenia kwalifikacji.
- Ukazywanie możliwości zagospodarowania czasu po zakończeniu nauki w szkole.
- Rola i zadania Powiatowego Urzędu Pracy.

Monitoring i ewaluacja

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego podlega stałemu monitoringowi i ewaluacji. Doradca zawodowy stale monitorują realizację systemu. Ewaluacja skuteczności zaplanowanych w WSDZ działań nastąpi poprzez:

- zebranie informacji zwrotnych od adresatów WSDZ
- analizę prowadzonej dokumentacji.

Po zakończeniu roku szkolnego sporządzone zostaje sprawozdanie z realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego za dany rok szkolny. Realizacja zadań podejmowanych przez doradcę zawodowego w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego dokumentowana jest wpisem do dziennika zajęć doradcy zawodowego. Realizacja tematyki orientacji zawodowej podejmowanej na zajęciach lekcyjnych dokumentowana jest wpisem tematu do dziennika zajęć lekcyjnych.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego – tekst jednolity, obowiązuje od roku szkolnego 2019 – 2020.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zatwierdzony Uchwałą nr 3 / 2019 / 2020 Rady Pedagogicznej Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Szymbarku z dnia 16.09.2019 r.

Zajęcia realizowane w ramach doradztwa zawodowego w klasie VII Szkoły Podstawowej Specjalnej.

1	Zajęcia wprowadzające z doradztwa zawodowego
2	Co dwie głowy to nie jedna
3	Czy i ja mogę być bohaterem
4	Doradztwo zawodowe. Dlaczego jest ważne
5	Ja w oczach innych
6	Jak długo uczymy się
7	Jak wspierać dziecko w planowaniu kariery
8	Jakie wartości są dla mnie ważne
9	Kariera zawodowa. Co w trawie piszczy
10	Kim chce zostać w przyszłości

Zajęcia realizowane w ramach doradztwa zawodowego w klasie VIII Szkoły Podstawowej Specjalnej.

1	Marzenia to spełnienia
2	Moje portfolio i e-portfolio
3	Moje umiejętności - moje sukcesy
4	Ograniczenia czy możliwości
5	Przewidzieć przyszłość - trendy na rynku pracy
6	Rodzic jako doradca
7	Szkoła podstawowa i co dalej
8	Temperament jak z bajki
9	Wiedza o zawodach a kariera zawodowa mojego dziecka
10	Zawody wokół nas

Zajęcia realizowane w ramach doradztwa zawodowego w Branżowej Szkole I Stopnia Specjalnej.

1	Analiza SWOT
2	Bilans kompetencji zawodowych i społecznych
3	Jak budować w dziecku poczucie własnej wartości
4	Moja wizytówka zawodowa, czyli dokumenty aplikacyjne
5	Od pomysłu do realizacji, czyli rejestruje firmę
6	Portfolio ucznia, czyli gromadzę zasoby
7	Skazani na sukces, czyli budowanie marki...
8	Uczenie się przez całe życie - szansa czy obowiązek
9	Wybory edukacyjno-zawodowe jak je wspierać
10	Wybrane fragmenty aktów prawnych

**PLANY TEMATÓW Z DORADCWA ZAWODOWEGO REALIZOWANYCH NA
WYBRANYCH PRZEDMIOTACH W ROKU SZKOLNYM 2019/2020**

Typ szkoły, klasa	Temat
INFORMATYKA	
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. I	Zasady bezpiecznej pracy z komputerem
Szkoła Podstawowa, kl. IV	Wyszukiwanie informacji w internetowych bazach danych
JĘZYK POLSKI	
Szkoła Podstawowa, kl. VII	W dowód wdzięczności i szacunku - jak dobrze napisać ciekawą dedykacji
Szkoła Podstawowa, kl. VII	Emocje i uczucie w naszym życiu
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. I	Jak napisać dobre CV?
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. II	Dyskusja na ważny społeczny temat
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. II	Język manipulacyjny
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	"Zwracam się z uprzejmą prośbą" ćwiczymy pisanie podań
oddział Gimnazjum w Szkole Podstawowej, kl. III	Powinności obrotne władz samorządowych i obywateli
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. I	Ratownictwo medyczne
JĘZYK ANGIELSKI	
Szkoła Podstawowa, kl. VI	What does he do? - poznajemy nazwy zawodów
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	„Inreview” – rozmowa kwalifikacyjna scenki
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	Jobs offers In the Internet –przeglądanie stron internetowych z ofertami pracy
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	A business card - projekt wizytówki
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. II	Redagujemy CV w j.angielskim. Redagujemy podanie o pracę
PRZEDMIOTY ZAWODOWE	
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. I	Kodeks pracy – prawa i obowiązki pracowników
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	Integracja pozioma i pionowa – powiązania między gospodarstwem rolnym a przetwórstwem żywności
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	Etyka zawodowa
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	Cele, zadania i znaczenie produkcji roślinnej
WOS I HISTORIA	
Szkoła Podstawowa, kl. VIII	Planujemy dalszą edukację szkolną i karierę zawodową
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	Jak poprawnie napisać CV
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. III	Praca za granicą? - Dlaczego nie
PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. II	Jak wypełnić roczne zeznanie podatkowe
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. II	Ubezpieczenia
Branżowa Szkoła I Stopnia, kl. II	Rola państwa w gospodarce

Tematy zostały opracowane przez nauczycieli danych przedmiotów przy współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym i obowiązywać będą w roku szkolnym 2019/2020.